

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

предметна спеціальність: А4.12 (Мистецтво. Образотворче мистецтво)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1

від «25» серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього Компонента	Педагогіка і психологія в мистецькій освіті.
Викладач (-і)	Тимків Богдан Михайлович
Контактний телефон Викладача	+38 0500500951
Е-mail викладача	bohdan.tymkiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього Компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Освітній компонент передбачає формування у майбутніх викладачів глибоких психолого-педагогічних знань та практичних навичок, необхідних для ефективної організації та управління освітнім процесом у закладах фахової передвищої освіти (ЗФПО), з акцентом на розвиток професійної майстерності студентів в галузі образотворчого мистецтва.</p> <p>Дисципліна «Педагогіка і психологія в мистецькій освіті.» у навчальному плані належить до циклу загальної підготовки, обов'язкові дисципліни і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва та розвиток його креативних здібностей.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Мета курсу «Педагогіка і психологія в мистецькій освіті.» - підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного викладача мистецьких дисциплін, здатного ефективно здійснювати педагогічну діяльність у закладах передвищої фахової освіти, сприяти творчому, естетичному та особистісному розвитку студентів закладу.</p> <p>Цілями ОК є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування фахово-педагогічної компетентності. Надання поглиблених знань із дидактики та методики фахової мистецької освіти, необхідних для планування та проведення всіх видів навчальних занять (лекції, практичні, студійні заняття, пленери, керування курсовим та дипломним проєктуванням); - розвиток професійно-психологічної компетентності. Засвоєння психологічних особливостей студентського віку, психології професійної творчості та навичок мотивації студентів до оволодіння обраною спеціальністю та розвитку власного художнього стилю; - формування практико-орієнтованої майстерності. Навчання організації та керівництву навчанням, що включає роботу в навчальних кабінетах, підготовку до виставкової діяльності та формування професійного портфоліо студента відповідно до вимог ринку праці; - розвиток навичок індивідуальної роботи зі студентами, консультування, оцінювання та а також забезпечення етичних норм у професійному спілкуванні. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності. ЗК 2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності. ЗК 7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження на засадах академічної</p>	

доброчесності, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахові компетентності спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

Компетентності для предметної спеціальності 014.12 Середня освіта (ОМ) (ПК)

ПК5. Здатність поповнювати фаховий запас спеціальних мистецтвознавчих та психолого-педагогічних знань.

ПК6. Здатність оволодівати академічно-творчими вміннями і навичками з різних видів і технік аналогового й цифрового образотворчого мистецтва та методами і технологіями їх формування в учнів.

ПК8. Здатність толерантно взаємодіяти в системі мистецько-освітньої комунікації, в тому числі на засадах інклюзії.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

РН3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

РН4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН5. Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.

РН6. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

РН7. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

РН8. Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

РН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН12. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності 014.12. Середня освіта (Образотворче мистецтво) (ПРН)

ПРН1. Усвідомлює значущість національної та світової спадщини образотворчого мистецтва для навчання, виховання й розвитку особистості.

ПРН4. Знає і використовує термінологію образотворчого мистецтва в академічно-творчій, науково-дослідній та художньо-педагогічній діяльності.

ПРН5. Забезпечує наступність образотворчих і художньо-педагогічних традицій та інновацій.

ПРН8. Визначає актуальні мистецтвознавчі і художньо-педагогічні проблеми та використовує відповідні наукові методи їх розв'язання.

ПРН9. Знаходить, систематизує, аналізує й опрацьовує наявну навчальну і наукову

інформацію з образотворчого мистецтва й споріднених галузей знань та створює наукові тексти мистецтвознавчого, художньо-дидактичного і мистецько-освітнього змісту державною й іноземною мовами.

ПРН11. Використовує сучасні інформаційно-комунікаційні, комп'ютерно-графічні, мереживні і мультимедійні технології та технічні засоби навчання.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Семінарські заняття	10
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
1	A4 «Середня освіта»	1 (магістратура)	Нормативний

Тематика освітньої компоненти

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Система фахової мистецької передвищої освіти в Україні. Дидактика мистецької освіти	2	1	2
Тема 2. Педагогіка мистецтва як наука та навчальна дисципліна.	2	1	2
Тема 3. Поняття про методи, форми та прийоми навчання у закладі фахової передвищої освіти.	2	2	6
Тема 4. Дидактичні вимоги до проведення лекцій. Методи активізації пізнавальної діяльності студентів	2		8
Тема 5. Особливості технології і техніки організації та проведення практичних, індивідуальних занять та самостійної роботи студентів.	2	1	6
Тема 6. Психологія ранньої юності.	2		6
Тема 7. Психологія учіння та навчальної діяльності.	2	1	8
Тема 8. Виховання художньо-образного сприйняття мистецтва студентами ЗФПО	2		6
Тема 9. Педагогічні технології в мистецтві. Технології модульного, проблемного та компетентнісного навчання.	2	2	10
Тема 10. Контроль та оцінювання професійних досягнень.	2	2	6
Загалом год.	20	10	60

6. Система оцінювання освітнього компонента

<p>Загальна система оцінювання освітнього компонента</p>	<p>Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100. Семінарські заняття – 25 балів, Контрольна робота – 10 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 15 балів Екзамен (тестові завдання) – 50 балів</p> <table border="1" data-bbox="544 432 1434 1064"> <thead> <tr> <th colspan="4">Шкали оцінювання</th> </tr> <tr> <th>Університетська</th> <th colspan="2">Національна</th> <th>Шкала ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>5</td> <td>Відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>80 – 89</td> <td rowspan="2">4</td> <td rowspan="2">Добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70 – 79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td rowspan="2">3</td> <td rowspan="2">Задовільно</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td rowspan="2">2</td> <td rowspan="2">Незадовільно (з можливістю повторного складання)</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>1 – 25</td> <td>0</td> <td>Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>	Шкали оцінювання				Університетська	Національна		Шкала ECTS	90 – 100	5	Відмінно	A	80 – 89	4	Добре	B	70 – 79	C	60 – 69	3	Задовільно	D	50 – 59	E	26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F
Шкали оцінювання																																	
Університетська	Національна		Шкала ECTS																														
90 – 100	5	Відмінно	A																														
80 – 89	4	Добре	B																														
70 – 79			C																														
60 – 69	3	Задовільно	D																														
50 – 59			E																														
26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX																														
1 – 25			0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F																												
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Виконання письмової роботи передбачає дотримання вимог виконання, написання та термінів подачі письмових завдань запланованих для освітнього компоненту:</p> <p>Реферат - вид письмової роботи, який виконується студентом під керівництвом викладача та направлений на розкриття теми, що вимагає: виявлення розуміння сутності понять і термінів; вміння структурувати основні принципи та методи дослідження; знання теоретичних засад, завдань, методів.</p> <p>Доповідь – наукове повідомлення, яке виконується студентом для розкриття предмету дослідження, для якого проводить збір матеріалу, застосовує методи наукового дослідження, аналізує художні та педагогічні характеристики тощо.</p> <p>Тестування – розроблені згідно предмету освітнього компоненту завдання для контролю знань та засвоєння вивченого матеріалу.</p> <p>Контрольна робота – форма визначення оперативної інформації про рівень засвоєння теоретичних знань і практичних навичок.</p> <p>Оцінювання письмових робіт проводиться згідно шкали оцінювання:</p> <p>Оцінювання письмових робіт проводиться згідно шкали оцінювання: A (відмінно) - виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог з дотриманням ґрунтовного аналізу проблематики та виявленням авторських трактувань тощо - 5 (відмінно) - 90-100 балів; B (дуже добре) – виконання завдання вище середнього рівня із незначними помилками - 4 (дуже добре) - 80-89 балів; C (добре) – виконання завдання із значною кількістю помилок але з</p>																																

	<p>достатнім рівнем якості роботи в цілому - 4 (добре) - 65-79; D (задовільно) – виконане завдання частково відповідає поставленим вимогам та немає авторського рішення - 3 (задовільно) – 55-64; E (достатньо) – виконане завдання умовне, не опрацьовані головні вимоги, є реплікою чужих робіт - 3 (достатньо) - 50-54; FX (незадовільно) – не виконано основні вимоги до роботи, потребує доопрацювання на всіх етапах - 2 (незадовільно) - 35-49; F (неприйнятно) – завдання на початковому етапі, найнижча якість виконання - 2 (неприйнятно) - 1-34.</p>
Практичні заняття	<p>Практичні завдання пов'язані з лекційним матеріалом та дозволяють розпрацьовувати авторські ідеї, умовиводи, наукові поняття. Практичні заняття – це підготовка до виконання письмових робіт (реферат, доповіді,): вибір теми, з'ясування етапів роботи, розробка матеріалів доповіді та її виконання, розробка плану, виконання конкретних завдань тощо. Практичні роботи оцінюються за результатом виконаних завдань і відповідають загальній шкалі оцінювання та її рівням.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання 50 % завдань Виконання тестової та екзаменаційної роботи.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – екзамен; Форма здачі – письмова, виконання завдань. Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у формі виконання письмових завдань або тестів. На екзамен виносяться питання згідно тем освітнього компоненту. Екзамен оцінюється згідно шкали оцінювання з урахуванням рівня підготовки студента, його володіння матеріалом, відповідями на поставлені питання, вмінням презентувати результати вивчення освітнього компоненту.</p>

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

2. Пропуски занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). <https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Березан О. І. Психологія художньої творчості. Київ: Либідь, 2018. 256 с.
2. Біла І. М. Психологія дитячої творчості. К. : Фенікс, 2014. 200 с.
3. Гаврило О. І., Колишкіна А.П. Психологія дитячої творчості : навчальний посібник : для здобувачів вищої освіти педагогічних спеціальностей. Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. 105 с.
4. Галл С. Як розуміти мистецтво. Київ : Книголав, 2020. 96 с. URL: <https://cutt.ly/Cwk6o> 55с.
5. Ільїна Н. М. Психологія творчості та обдарованості: навч. посібник. Київ : Університетська книга, 2023. 234 с. URL: <https://cutt.ly/Owk562us>
6. Іттен Й. Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с. URL: <https://cutt.ly/Hwk6i3A6>
7. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: навчальний посібник для студентів в вищих навчальних закладах . К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. 296 с.
8. Карпенко Н. А. Психологія творчості: навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
9. Кулка І. Психологія мистецтва / пер. з чеськ. І. В. Олива. Харків : Гуманітарний центр, 2014. 558 с. URL: <https://bookzone.com.ua/books/41123-psikhologiya-iskusstva/>
10. Малицька О. В. Образотворче мистецтво з методикою навчання : навч.-мет. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів напрямів підготовки. Бердянськ, 2016. 346 с.
11. Отич О. Педагогіка мистецтва: сутність та місце в системі наук про освіту *Мистецтво та освіта*. 2008. №2. С. 13-17
12. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.: Освіта України, 2008. 274 с. URL: <https://studfile.net/preview/5191220/>
13. Педагогіка загальна та мистецька. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи : для студентів спеціальності 025 Музичне мистецтво. Укл. : Скорик Т. В. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2023. 64 с.
14. Реброва О. Є. Методологія і методи досліджень педагогіки мистецтва: навчальний посібник. Видання 3-є, перероблене, доповнене. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. 155 с.
15. Руденька Т.М. Арт-педагогіка як інновація сучасної професійно-педагогічної теорії і практики. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Сер.: Психолого-педагогічні науки*. № 4. 2012. с. 59-63.
16. Тимків Б. Формування професійної компетентності майбутніх вчителів образотворчого мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного ун-ту ім.Івана Франка /ред.-упоряд. М.Пантюк, А.Душний, І.Зимомря. Дрогобич: Вид.дім «Гельветика», 2021. Вип. 35. Т.5.
17. Тимків Б.М., Дем'янчук А.Л., Ясеницька Ж.В. Інноваційні мистецькі технології у викладанні образотворчого мистецтва у ЗВО. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 39. Одеса: Вид.дім «Гельветика», 2021. С.71-75.
18. Шевнюк О.Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах:навчальний посібник. К.:Освіта України,2017. 311 с.
19. Янкович О., Беднарек Ю., Анджеевська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навч.-метод. посіб. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. 212 с.

Додаткова література:

1. Береза І. С. Впровадження технології комп'ютерного тестування для оцінювання знань студентів ВНЗ [Електронний ресурс] // Педагогіка вищої та середньої школи. 2017. Вип. 1. С. 3-12. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PVSSh_2017_1_3
2. Береза І. С. Впровадження технології комп'ютерного тестування для оцінювання знань студентів ВНЗ. // Вища освіта України. 2017. № 1. С. 3-12.
3. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. Д., 2014. 416 с.
4. Грицюк Л.К., Сірук М.В. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу: Науковий вісник Волинського національного

університету ім. Лесі Українки. №17. 2011. С. 9-14.

5. Дубасенюк О.А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки // Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: Монографія / За ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2009. С. 14-47.

6. Тимків Б. Формування професійної компетентності майбутніх вчителів образотворчого мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного ун-ту ім.Івана Франка /ред.-упоряд. М.Пантюк, А.Душний, І.Зимомря. Дрогобич: Вид.дім «Гельветика», 2021. Вип. 35. Т.5.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ПНУ ім. В.Стефаніка – вулиця Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область, 76000;
2. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка – вулиця В'ячеслава Чорновола, 22, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область, 76000
3. Internet.

Викладач: Тимків Богдан Михайлович,
професор, завідувач кафедри методики
викладання образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну